

IZVJEŠTAJ

O PROVEDBI AKCIONOG PLANA BOSNE I HERCEGOVINE ZA RJEŠAVANJE PROBLEMA ROMA U OBLASTIMA ZAPOŠLJAVANJA, STAMBENOG ZBRINJAVANJA I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE 2017 – 2020 I UTROŠKU GRANT SREDSTAVA ZA 2018. I 2019. GODINU

Sarajevo, august 2020. godine

Izveštaj o provedbi Akcionog plana Bosne i Hercegovine za

rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017 – 2020 i o utrošku grant sredstava za 2018. i 2019. godinu

SAŽETAK IZVJEŠTAJA

Polazna osnova za izradu ovog izvještaja, do provođenja procesa mapiranja romskih potreba koje će biti izvršeno u suradnji s Evropskom unijom iz IPA sredstava u drugoj polovini 2020. godine, su pokazatelji dobiveni tokom 2009. godine kada je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: MLJPI) provelo proces evidentiranja Roma i romskih potreba, prema kojima je mapirano 16.771 Rom ili 4.308 romskih domaćinstava koja trebaju neki od oblika pomoći u oblastima stambenog zbrinjavanja, zapošljavanja, zdravstvene zaštite i obrazovanja. Po ovim pokazateljima može se zaključiti da Romi spadaju u ranjive skupine kojoj treba osigurati podršku u boljoj integraciji.

S obzirom na to da je prilikom procesa evidentiranja Roma kao i kod popisa stanovništva bilo domaćinstava koja nisu željeli da pristupe procesu evidentiranja ili se izjasne kao pripadnici romske manjine, primjetno je bilo da je jedan veći broj porodica i pojedinaca bio odsutan prilikom procesa mapiranja.

Imajući u vidu podatke s kojima je MLJPI ranije raspolagao, zaključeno je, da mapiranjem dobiveni podaci nisu realni, tako da je naknadno urađena i procjena broja Roma od strane lokalnih zajednica prema kojim u Bosni i Hercegovini živi između 30.000 i 35.000 osoba romske nacionalnosti. Svake godine MLJPI prikuplja informacije od strane lokalnih zajednica (cca. 72) koji pokazuju da je i dalje izražena potreba za podrškom od strane 19.500 osoba ili 4.500 romskih domaćinstava.

Također, ističemo činjenicu da je prema Popisu stanovništva iz 2013. godine u BiH evidentirano 12.583 Roma¹.

Budžet institucija Bosne i Hercegovine za 2019. godinu usvojen je krajem decembra, za tu godinu, odnosno finansiranje je vršeno na osnovu kvartalnih odluka o privremenom finansiranju, koje su obuhvatile samo poznate korisnike iz prethodne budžetske godine. Zbog toga grant sredstva za realizaciju Akcionog plana za rješavanje problema Roma iz oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite (u daljem tekstu: APR) za 2019. godinu nisu bila operativna, a samim tim ni utrošena.

Podaci i aktivnosti izvršene u 2019. godini su preneseni - nastavljeni iz prethodne godine i predstavljaju samo završetak već ranije započetih, a nezavršenih aktivnosti iz prethodnih godina vezanih za rješavanja problema Roma iz oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite prema APR.

Izrazi koji su radi preglednosti u ovom izvještaju, dati u jednom gramatičkom rodu odnose se i na muškarce i na žene.

---

¹ Popis stanovništva iz 2013. godine u BiH nije prihvatila Republika Srpska

REZULTATI ZA 2018. I 2019. GODINU

S obzirom na to da je detaljan pregled realizacije i provedbe APR prikazan u poglavljima od 3.1 do 3.4 posebno izdvajamo postignute rezultate za 2018. i 2019. godinu kako slijedi:

Strateški cilj 1- Pобоljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta

Stepen realizacije Strateškog cilja 1 - 95%

- Funkcionira četvrti saziv Odbora za Rome pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine (*u daljem tekstu: Odbor za Rome*) koji broji 22 člana;
- tokom 2018. godine, održano je 8 sjednica za koje je utrošeno 6.665.13 KM;
- naredne 2019. godine, održano je 5 sjednica za koje je utrošeno 2.784,00 KM;
- u izvještajnom periodu od januar 2018. do decembra 2019. godinu, održao je ukupno 14 sjednica na kojima je doneseno 89 zaključaka na osnovu ciljeva i zadatka koji su mu dodjeljeni Odlukom o osnivanju Odbora za Rome pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine;
- u MLJPI je zaposlen jedan pripadnik romske nacionalnosti na određeno vrijeme i 5 stalnih uposleniika uposlenika i za što je utrošeno 240.000,00 KM, za ove dvije godine;
- romska nacionalna manjina ima svoje predstavnike u Vijeću nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine, kao i u dva entitetska i dva kantonalna vijeća;
- tokom 2018. i 2019. godine, izrađeno je novih 9 Lokalnih akcionih planova za Rome (*u daljem tekstu: LAP*) .

Strateški cilj 2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma

Stepen realizacije Strateškog cilja 2 - 50%

U periodu 2018. godine:

- iz budžeta MLJPI osigurano je 650.000,00 KM;
- neutrošeno iz prethodnih godina 616.720,83 KM, što je ukupno 1.266.720,83 KM;
- Implementirano 242.710,00 KM za zapošljavanje, gdje je 37 Roma uposleno kod poslodavca i 2 Roma samozaposlena;
- u 2018. godinu Federalni zavod za zapošljavanje još nije završio proceduru dodjele;
- 407.290,00 KM, kao i neutrošena sredstva u iznosu od 616.720,83 KM.

U periodu 2019. godine:

- nisu izdvajana sredstva iz Budžeta Bosne i Hercegovine;
- Federalni zavod za zapošljavanje je realizirao 478.033,33 KM iz 2018. godine i sufinansirao samozapošljavanje 18 fizičkih lica i zapošljavanje 61 nezaposlenog Roma kod poslodavaca;
- Zavod za zapošljavanje Republike Srpske u 2019. godini utrošio je 177.855,31 KM i zaposleno je 29 Roma kod poslodavaca, a za jedno lice je financirano samozapošljavanje;

- putem Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH u 2019. godini je zaposleno je 14 lica romske nacionalnosti od čega je jedno samozapošljavanje i 13 zapošljavanje kod poslodavaca zašto je utrošeno 163.000,00 KM.

Strateški cilj 3. Pобоljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini

Stepen realizacije Strateškog cilja 3. - 67%

U periodu 2018. godine:

- ukupno je implementirano 1.901.311,71 KM;
- Izgrađena i sanirana 31 stambena jedinica;
- 341 porodica korisnik realiziranih infrastrukturnih projekata (voda, struja, putna mreža i kanalizacija);
- Rješavanje legalizacija stambenih jedinica u neformalnim naseljima u kojima žive Romi nije razlikovano zbog komplicirane procedure i neriješenih imovinsko-pravnih odnosa.

U periodu 2019. godine:

- nisu izdvajana sredstva iz Budžeta Bosne i Hercegovine, ali je nastavljeno je s implementacijom projekata iz prethodnih godina (2014.-2018.);
- iz prethodnih godina implementirano je 1.746.740,45 KM i to:
(982,100.00- sredstva MLJPI, 417,609.29 – sredstva lokalnih zajednica, a 347,031.16 – sredstva „Caritas“ Švicarska);
- Izgrađeno i sanirano je 24 stambene jedinice, dok je 1200 stanovnika bili korisnici infrastrukturnih projekata.

Strateški cilj 4. Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije

Stepen realizacije Strateškog cilja 4. - 80%

U periodu 2018. godine:

- utrošeno je 350.000,00 KM;
- u aktivnosti uključeno 175 romskih medijatora;
- u Federaciji Bosne i Hercegovine obuhvaćeno je 150 pripadnik romske nacionalnosti sistemom dobrovoljnog osiguranja;
- 650 osoba obuhvaćeno preventivnih zdravstvenim pregledima;
- tokom realizacije programa angažirano 9 romskih nevladinih organizacija kao partner zdravstvenim ustanovama;

- provedene opšte i posebne mjere za sprečavanja širenja zaraznih bolesti u romskim naseljima (Prutače Brčko distrikt BiH),
- Izvršena imunizacija djece u Brčko distrikt BiH,
- Izvršena je edukacija većeg broja osoba romske nacionalnosti i aktivnosti informirana vezano za korištenje i pristup zdravstvenoj zaštiti,
- U Republici Srpskoj izvršene sve aktivnosti koje su predviđene Akcionim planom vezano za preventivne preglede, edukaciju o epidemiološko-higijenskim mjerama i zdravstvenu zaštitu djece.

U periode 2019. godine:

nisu izdvajana posebna sredstva iz Budžeta Bosne i Hercegovine, te nije ni bilo aktivnosti iz ove oblasti.

I. UVOD

U cilju osiguranja adekvatnog rješavanja problema Roma, najbrojnije nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini koja je suočena s povećanim stupnjem socijalne isključenosti, intenzivirane su posljednjih godina aktivnosti na inkluziji i uključivanju u sve oblasti života u Bosni i Hercegovini.

MLJPI je pored obavezne koordinacije s ostalim nivoima nadležnih vlasti u Bosni i Hercegovini svoje aktivnosti zasnivalo na usvojenoj zakonskoj i planskoj regulativi koja se odnosi na prava Roma u oblastima zapošljavanja, zdravstvene zaštite i stambenog zbrinjavanja, a posljednjih godina i u drugim oblastima kao što je pristup pravima iz oblasti socijalne zaštite, ličnih dokumenta, suzbijanja diskriminacije i obrazovanja.

Najvažnije aktivnosti MLJPI realiziraju se prije svega na osnovu strateških i planskog dokumenta koje je usvojilo Vijeće ministara BiH uz suglasnost entitetskih vlada i Vlade Brčko distrikta BiH:

- 1) Strategija Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma (usvojena 2005. god.)
- 2) Akcioni plan Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017. – 2020. (usvojen 19.07. 2017. god.)²
- 3) Multicantri IPA programa „*Integracija Roma 2020*“ namijenjen zemljama Zapadnog Balkana uključujući i Tursku³
- 4) Okvirni plan Bosne i Hercegovine o obrazovnim potrebama Roma i Romkinja 2018.-2022. (usvojen u 25. 09. 2018. godine) za koji se sačinjava poseban izvještaj,
- 5) Deklaracija partnera Zapadnog Balkana o intergraciji Roma/kinja u okviru procesa proširenja Evropske Unije, prihvaćena od Bosne i Hercegovine u Poznanju 05.jula 2019. godine

² APR2020 prethodili su raniji planovi: Akcioni plan za rješavanje problema Roma iz oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite usvojenog 3. jula 2008. godine i Revidirani Akcioni plan za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2013. – 2016. usvojen 11.12.2013. godine;

³ Multicantri IPI je prethodila „Deklaraciji o pristupanju BiH projektu Dekade uključenja Roma 2005.-2015., prihvaćene 4. septembra 2008. godine;

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je aprilu 2019. usvojilo Izvještaj o provedbi Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017. – 2020. i utrošku grant sredstava za 2017. godinu.

DOSADAŠNJI EFEKTI ULOŽENIH SREDSTAVA 2009.-2017.

Strateški cilj 1. - Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta

Vijeće Ministara Bosne i Hercegovine je formiralo Odbor za Rome kao svoje savjetodavno tijelo. Do sada su birana 4 saziva Odbora za Rome i postigli su značajne rezultate u pogledu rješavanja problema Roma u svim oblastima života, a pogotovo u realizaciji strateških ciljeva i mjera iz APR.

Odbor za Rome broji 22 člana od toga 11 predstavnika Roma i 11 predstavnika institucija. Finansira se iz budžeta MLJPI u iznosu od 20.000,000 do 30.000,00 KM na godišnjem nivou, a stručnu i administrativno-tehničku podršku u radu osigurava MLJPI. Ovo savjetodavno tijelo u prosjeku godišnje održi 5 sjednica.

Iako je APR predviđeno da se u MLJPI uposli jedna osoba romske nacionalnosti, ta aktivnost još nije realizovana, a trenutno je angažovano 1 lice romske nacionalnosti na period od godinu dana.

U organizacionoj strukturi MLJPI u Odjelu za nacionalne manjine ukupno je uposleno 5 državnih službenika za što MLJPI troši na godišnjem nivou 120.000,00 KM.

U proteklom periodu značajni napori i aktivnosti su izvršene u pogledu izrade LAP-ova i do sada su lokalne zajednice donijele ukupno 9 LAP-ova, a takođe su pokrenute i inicijative da se u narednom periodu LAP-ovi izrade u svim lokalnim zajednicama gdje živi veći broj Roma (30).

Ukupan stepen realizacije Strateškog cilja 1. je 75%

Strateški cilj 2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma

Ukupno iz budžeta MLJPI za period 2009. – 2017. godina izdvojeno je 5.477.002 KM i zaposleno 835 pripadnika romske populacije. Tome treba dodati i sredstva Federalnog zavoda za zapošljavanje u iznosu od 300.000,00 KM .

Ukupan stepen realizacije Strateškog cilja 2. je 90%

Strateški cilj 3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini

Za period 2009.–017. godina izdvojeno 37.412.113,59 KM. Od tih novčanih sredstava izgrađeno/sanirano je 964 stambene jedinice, dok je preko 1000 osoba korisnika infrastrukturnih projekata. U okviru ovog cilja nije bilo realizacije programa 1. - Legalizacija stambenih jedinica u neformalnim naseljima u kojima žive Romi.

Ukupan stepen realizacije Strateškog cilja 3. je 67%

Strateški cilj 4. Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije

Ukupno izdvojeno iz budžeta MLJPI 2009.-2017.godine 1.722.000,00 KM . Prema programima iz strateškog cilja 4. Unapređenje dostupnosti i kvalitete zdravstvene zaštite romske populacije u ovom periodu su postignuti sljedeći rezultati:

- **Program 1. Romski zdravstveni medijatori** - obučeno i angažovano preko 150 romskih medijatora.
- **Program 2. Osiguranje dostupnosti zdravstvenoj zaštiti u Federaciji BiH** - značajan napredak je evidentiran u Gradu Tuzla i Kakanj gdje je dobrovoljnim osiguranjem bilo obuhvaćeno 151 romska porodica.
- **Program 3. Preventivna zdravstvena zaštita** - Kroz preventivne preglede za specifična oboljenja prošlo preko (Rak grlića maternici, rak dojke i debelog crijeva, kao i rak prostate kod muškaraca) prošao preko 4.500,00 Roma i Romkinja.
- **Program 4. Zdravstvena edukacija** - informisanje se realizuje kroz organizaciju različitih edukacija, savjetovanja i predavanja, kao i štampanjem i dijeljenjem brošura i drugih printanih materijala.

Ukupan stepen realizacije Strateškog cilja 4. je 80 %.

II. METODOLOGIJA PRIPREME IZVJEŠTAJA ZA 2018. GODINU

MLJPI ima obavezu da sačinjava godišnje izvještaje i druge materijala koji se odnose na integraciju Roma po osnovu APR, što uključuje i informacije o utrošku grant sredstava koja se svake godine osiguravaju u okviru budžeta Bosne i Hercegovine, odnosno budžeta MLJPI. U skladu s navedenim osnovama pristupilo se pripremi ovog izvještaja.

U svrhu pripreme ovog Izvještaja o provedbi Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017. – 2020. i o utrošku grant sredstava za 2018. godinu (u daljem tekstu: Izvještaj) koristili smo novu metodologiju koja je predviđena u Poglavlju V: APR 2020 u kojem je navedeno da se za proces izvještavanja koristi **obrazac za godišnje izvještavanje o realizaciji javnih politika država sudionica koje se odnose na integraciju Roma razvijen u okviru Multi-country IPA programa „Integracija Roma 2020“**, kojim se prati realizacija svih raspoloživih sredstava namijenjenih za integraciju Roma nezavisno od njihovog izvora na nivou jedne budžetske godine.

U skladu s navedenim, godišnji Izvještaj za 2018. godinu obuhvatio je:

- a) *Pokazatelje o realizaciji finansijskih sredstava izdvojenih u budžetu MLJPI,*

- b) Pokazatelje o utrošku finansijskih sredstava za integraciju Roma prikupljene od strane svih nivoa vlasti uključujući i organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije,
- c) Pokazatelje o realizaciji 4 utvrđena strateška cilja iz APR i ostalih programskih aktivnosti prikupljenih od strane lokalnih zajednica i ostalih nadležnih institucija u BiH.

2.1. Analiza uzorka

Za period 2018. i 2019. godina godinu MLJPI je zatražilo dostavljanje izvještaja od strane 79 izvještajnih jedinica, uključujući i MLJPI. Prikupljeni su podaci od strane 29 izvještajne jedinice uključujući i MLJPI, što predstavlja **36% planiranog uzorka iz svih izvještajnih jedinica**.

Pokazatelji o prikupljenim podacima od strane nadležnih institucija

Nazivi izvještajne jedinice	Broj izv. Jedinica	Dostavili podatak	Nisu dostavili podatak
Nivo BiH	2	1	1
Federacija Bosne i Hercegovine	52	16	36
Republika Sprska	21	7	14
Brčko distrikt BiH	4	4	0

Izvor : podaci prikupljeni od strane MLJPI 2019. godina

Prilikom izrade ovog Izvještaja sačinjen je i upitnik za međunarodne organizacije i romske nevladine organizacije od kojih je tražena informacija o namjeni i izdvojenim sredstvima.

Upitnik namijenjen međunarodnim organizacijama dostavljen je za devet međunarodnih organizacija, a tri su dostavili tražene odgovore. Upitnik za domaće organizacije dostavljeno je na 13 organizacija, od čega njih 9 je dostavilo tražene podatke. Kada se radi o romskim nevladinim organizacijama, upitnik je dostavljen 67 registriranoj romskoj organizaciju od kojih je samo 15 dostavilo tražene odgovore.

Svi dostavljeni podaci od strane izvještajnih jedinica, kao i podaci dostavljeni od međunarodnih organizacija i romskih udruženja, korišteni su u svrhu prikazivanja napretka u ostvarivanju 4 strateška cilja utvrđena u APR.

Pregled izvještajnih jedinica po ciljevima i APR

Strateški cilj 1.	Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta	1
Strateški cilj 2.	Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma	3
Strateški cilj 3.	Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini	72
Strateški cilj 4.	Unapređenje zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine	3

Izvor podataka: MLJPI 2020. godina

2.2. Konsultacijski proces

Početkom 2018. i 2019. godine organizovan je Seminar o inkluziji Roma čiji zaključci su praktično uvršteni u ovaj APR. Takođe, u pripremi za izradu ovog Izvještaja je izvršeno i edukovanje za

popunjavanje propisanih RCC obrazaca za izvještavanje u dva navrata od strane eksperata Roma Integration 2020. U procesu prikupljanju podataka za izradu ovog Izvještaja MLJPI je organizirao sastanak Romske tematske grupe 24.07.2018. godine, a Izvještaj je razmotren i podržan od strane Odbora za Rome BiH na sjednicama održanim 04. decembru 2019. godine i 13.07.2020. godine

Prijedlog Izvještaja objavljen je na web stranici: www.ekonsultacije.gov.ba u periodu od 10.01.2020. godine do 25.01.2020. godine.

2.3. Problemi utvrđeni u toku procesa izrade Izvještaja

Tokom primjene nove metodologije izvještavanja, prilikom izrade Izvještaja MLJPI je uočilo određene poteškoće kod prikupljanja informacija o provođenju APR.

Pojedini upitnici dostavljeni od izvještajnih jedinica bili su nepotpuni ili su popunjeni nevalidnim podacima. Iz tih razloga već je preliminarnom analizom utvrđena potreba jačanja odgovornosti svih sudionika u implementaciji, te istaknuta potreba da se razrade mehanizmi pomoću kojih će se osigurati efektivna i efikasna dostava obrađenih podataka od strane finalnih izvještajnih jedinica.

2.4. Ciklus potrošnje raspoloživih finansijskih sredstava (grantova)

U skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH za 2018. godinu, a vezano za realizaciju aktivnosti predviđenih Strategijom za rješavanje problema Roma u BiH i Akcionog plana za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017. – 2020 MLJPI je sačinilo i predložilo Vijeću ministara BiH *Odluku o raspodjeli i kriterijima za dodjelu grant sredstava za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, zdravstvene zaštite i stambenog zbrinjavanja*,⁴ koja je usvojena na 141. sjednici, održanoj 04.05.2018. godine. Nakon ove Odluke provedena je procedura objavljivanja *Javnog poziva, prikupljanja aplikacija, razmatranje prijedloga i sačinjen prijedlog Odluke o dodjeli grant sredstava za rješavanje problema Roma u oblasti stambenog zbrinjavanja u BiH*⁵, koja je usvojena na 154. sjednici VM održanoj 11.09.2018. godine.

Ovom Odlukom, izvršena je dodjela ukupno 2.000.000 KM i to:

- a) za zapošljavanje Roma.....650.000,00 KM
- b) za zdravstvenu zaštitu Roma.....350.000,00 KM
- c) za stambeno zbrinjavanje Roma.....1.000.000,00 KM

Implementacija sredstava za stambeno zbrinjavanje vrši se putem lokalnih zajednica uz potpisivanje ugovora o saradnji, a sredstva za zapošljavanje i zdravstvenu zaštitu implementiraju se zaključivanjem memoranduma o saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i zavodom/institutom za zdravstvenu zaštitu entiteta i Odjelom Brčko distrikta BiH.

Raspoloživa finansijska grant sredstva se raspoređuju na slijedeći način:

⁴ Objavljene u „Službenom glasniku BiH, broj 37/18

⁵ Objavljena u „Službeni glasnik BiH, broj 75/18“

- Federacija BiH ..... 62,66 %
- Republika Srpska .....31,34 %
- Brčko distrikt BiH 6%

Plasman grantova realizuje se u skladu sa Smjernicama o postupku dodjele grant sredstava Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH⁶. Izvještaj o utrošku grant sredstava se dostavlja u roku od 21 dan od završetka projekta, s tim da je predviđeni rok implementacije grantova 12 mjeseci od dana transfera novčanih sredstava. MLJPI osigurava monitoring utroška dodijeljenih grant sredstava na način da Sektor za obnovu, razvoj, monitoring i regionalne centre, kao i predstavnici Odbora za Rome obavljaju stalni monitoring.

Monitoring nadležnog Sektora MLJPI realizuje se na način da monitori izlaze na teren i prate sve procese od početka do kraja realizacije projekta o čemu izvještavaju Sektor za ljudska prava. Za svu problematiku oko implementacije projekata (smanjenje/povećanje broja izgradnje/sanacije stambenih jedinica, produžetak roka implementacije projekata, utroška preostalih novčanih sredstava) zadužene su dvije provedbene komisije: za projekte iz granta za stambeno zbrinjavanje Roma i druga komisija za Grantove iz ostalih djelatnosti kojim raspolaže MLJPI. Implementatori grantova imaju obavezu da sačine izvještaje na unaprijed propisanom formatu (Obrazac: VI) čiju evaluaciju u pogledu uspješnosti implementacije projekta vrši Provedbena komisija, koji se koriste i u svrhu izrade ovog Izvještaja.

III. IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU AKTIVNOSTI U 2018. i 2019. GODINI

Izvještaj o realizaciji APR, u ovom izvještajnom periodu odnosi se na realizaciju aktivnosti u periodu januar 2018 – decembar 2019. godine i prati stepen realizacije 4 strateška cilja i 13 programa kako slijedi:

Naziv strateškog cilja	Broj planiranih programa	realizirano u %
1. Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta	4	95%
2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma	2	50%
3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini	3	67%
4. Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije	4	80%
UKUPNO:	13	73%

Izvor podataka: MLJPI 2020. godina

Za realizaciju ciljeva u 2018 godini, planirano je da se utroši ukupno 5.679.450,00KM, a utrošeno 2.959.455,85 KM od kojih je osigurano od strane budžeta MLJPI iznos od 1.662.293,52 KM, drugih nivoa vlasti 479.346,44 KM i od strane donatora 817.815,89KM, kako je prikazano u slijedećoj tabeli:

Naziv strateškog cilja	Realizovano prema izvorima
------------------------	----------------------------

⁶ Br: 01-02-2-861-3/17 od 10.07.2017. godine

	Planirano	Utrošeno	BiH	Drugi nivoi vlasti	Donatori
1. Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta	267.750,00	126.665,13	70.259,52	0	56.405,61
2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma	1.163.200,00	372.460,00	242.710,00	0	129.750,00
3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini	3.760.000,00	1.905.511,71	999.324,00	479.346,44	426.841,27
4. Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije	488.500,00	554.819,01	350.000,00	0	204.819,01
UKUPNO:	5.679.450,00	2.959.455,85	1.662.293,52	479.346,44	817.815,89

Izvor podataka: MLJPI 2020. godina

U skladu sa planiranim sredstvima, na nivou BiH, odnosno iznosa 2.126.665,1 KM za 2018. godinu, kao i sredstava dobijenih od strane drugih nivoa vlasti i donatora, prezentujemo informacije o njihovoj realizaciji prema utvrđenim ciljevima u okviru APR. kako slijedi.

3.1. REALIZACIJA STRATEŠKOG CILJA 1. POBOLJŠANJE POSTOJEĆIH INSTITUCIONALNIH KAPACITETA

Implementacija strateškog cilja 1. planirana je realizacijom četiri programa:

Program 1. Poboljšanje kapaciteta na nivou BiH

Program 2. Poboljšanje saradnje s romskim udruženjima i donatorima

Program 3. Unapređenje regionalne i saradnje s međunarodnim organizacijama

Program 4. Izrada lokalnih akcionih planova i provođenje na lokalnom nivou

Stepen realizacije po programima:

Program 1. Poboljšanje kapaciteta na nivou BiH:

U okviru MLJPI djeluje Odjel za saradnju sa nacionalnim i drugim manjinama, saradnjama sa vjerskim zajednicama i NVO čija je trenutna popunjenost 70%. Zbog povećanog obima posla, u okviru redovnih aktivnosti, kao i dodatnih poslova vezano za realizaciju programa Horizontal Facility - za nacionalne manjine, ali i afirmativne akcije MLJPI je uposlilo jednog predstavnika romske nacionalnosti i osiguralo odgovarajući budžet za upošljavanje na nivou jedne budžetske godine. MLJPI u kontinuitetu pruža finansijsku i stručnu podršku četvrtom sazivu Odbora za Rome imenovanog za mandat 2017.-2021. godine. Odbor za Rome ima obavezu da u saradnji sa MLJPI prati implementaciju APR.

Tokom 2018. i 2019. godine Odbor za Rome održao je ukupno 10 redovnih sjednica na kojima su razmatrane teme vezane direktno za inkluziju i uključenje Roma u Bosni i Hercegovini, kao i realizacija strateških ciljeva i aktivnosti iz APR-a. Takođe, članovi Odbora za Rome su organizovali posjetu lokalnoj zajednici Lopare s ciljem monitoringa uitošenih sredstava u oblasti stambenog zbrinjavanja i infrastrukture. Odbor za Rome je održao svečanu sjednicu u povodu obilježavanja 08.04. Međunarodnog dana Roma, a delegacija Odbora za Rome je takođe učestvovala u obilježavanju Međunarodnog dana sjećanja na žrtve Holokausta 02.08., kada je posjećeno mjesto stradanja i položeno cvijeće na spomen obilježju Donja Gradina. Odbor je sudjelovao i u pripremi sastanaka i analizi realizacije Operativnih zaključaka Evropske komisije iz 2018. i 2019. godine. O radu Odbora za Rome za 2018. i 2019. godinu je sačinjen poseban Izvještaj koji je usvojen na 9. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održanoj 18.06.2020. godine.

MLJPI u kontinuitetu prati način rješavanja problema Roma bez dokumenata. Veći dio aktivnosti u proteklom periodu realizuju romska udruženja u saradnji sa Udruženjem „Vaša prava“. Tokom 2018. i 2019. godine ovo Udruženje pružalo je pravnu podršku Romima bez dokumenata, te radili na podizanju svijesti o upisu u matične knjige, te su u procesu upisa u matične knjige bila 84 lica. Iako je uspostavljen sistem elektronske baze podataka, razmjenjiv između lokalnih zajednica unutar entiteta, još uvijek nije realizovan proces razmjene podataka između entiteta. Proces dobijanja dokumenata i upisa u matične knjige oslobođen je od plaćanja svih administrativnih taksi, a obrasci koji se koriste su potpuno besplatni. Bosna i Hercegovina je skoro u potpunosti riješila problem naknadnog upisa Roma u matične evidencije i uspostavila sistem koji omogućava da svako lice bilo kada pokrene naknadni postupak upisa u matične evidencije. Mada je problem upisa u matične evidencije pripadnika romske populacije sveden na minimum, ipak se poduzimaju mjere i aktivnosti da se taj broj svede na najmanju moguću mjeru, odnosno da ne bude lica romske nacionalnosti bez ličnih dokumenata. U ovoj aktivnosti, aktivno moraju učestvovati kako predstavnici institucija – matični uredi, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Centri za socijalni rad, tako i predstavnici svih nivoa obrazovnih institucija, romski lideri i medijatori, kao i svi članovi romskih zajednica.

Program 2. Pobljšanje saradnje s romskim udruženjima i donatorima:

Iako je u ovom periodu bilo pokušaja da se napravi baza romskih udruženja iz koje bi bili vidljivi pokazatelji o broju članova, aktivnostima, projektima i finansijskom stanju na osnovu koje bi se mogli birati kao partneri samo najkompetentnije NVO, zbog slabog odziva udruženja i nedostavljanja dovoljnog broja podataka, MLJPI je sačinilo evidenciju romskih udruženja⁷, na osnovu koje će u narednom periodu održavati regionalne sastanke sa organizacijama koje daju direktan doprinos realizacije APR .

MLJPI je u cilju pružanja direktne podrške romskom udruženjima osiguralo grant sredstva na nivou svake godine, pa tako i 2018. godine, čiji korisnici su bila sedam romskih udruženja i to: Udruženje „Romska djevojka- Romani ćej“ Prnjavor, Udruženje „Braća Romi“ Sarajevo, Udruženje Roma „Euro Rom“ Tuzla, Centar za podršku Roma „Romalen“ Kakanj, Udruženje „Kali Sara – RIC“ Sarajevo, Udruženje Roma „Jaćanje – Zuralipe“ Vitez i Udruženje žena romskinja „Bolja budućnost“ Tuzla , kojima su osigurani grantovi u visini od po 10.000 KM. Za 2019. godinu ova sredstva nisu bila dostupna zbog neusvajanja Budžeta.

---

⁷ Prema podacima MLJPI u BiH je registrovano 91 romsko udruženje

Prikupljeni podaci ukazuju da su i druge nadležne institucije dale doprinos romskim nevladinim organizacijama dodjelom grant sredstava koja su se odnosila na realizaciju projekata iz oblasti obrazovanja, zdravstva, zapošljavanja i stambenog zbrinjavanje Roma.

Sredstva podrške romskim nevladinim organizacijama od strane drugih nivoa vlasti

INSTITUCIJA	VRIJEDNOST	INSTITUCIJA	VRIJEDNOST
MIN SIGURNOSTI BIH	1.300,00 KM	MIN SIGURNOSTI BIH	1.300,00 KM
FED.MIN.OBRAZOVANJA	8.410,00 KM	FED.MIN.OBRAZOVANJA	8.410,00 KM
GRAD TUZLA	15.224,00 KM	GRAD TUZLA	15.224,00 KM
OPĆINA KALESIJA	1.000,00 KM	OPĆINA KALESIJA	1.000,00 KM
UKUPNA VRIJEDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA : 31.434,00 KM			

Izvor: MLJPI 2019. godina

INSTITUCIJA	VRIJEDNOST	INSTITUCIJA	VRIJEDNOST
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA FBIH	12.715,00 KM	GRAD TUZLA	12.000,00 KM
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SBK	15.000,00 KM	BRČKO DISTRIKT BIH	6.000,00 KM
UKUPNA VRIJEDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA : 45.715,00 KM			

Izvor: MLJPI 2020. godina

S ciljem unaprjeđenja saradnje MLJPI sa međunarodnim organizacijama koje djeluju u Bosni i Hercegovini, a pružaju donatorsku podršku u implementaciji APR, tokom 2018. godine održan je sastanak Romske tematske grupe (RTG) koji je okupio 12 organizacije, od toga 9 međunarodnih i 3 Centra za informisanje i zajedničko djelovanje (u daljem tekstu: Resursni centar) u Bosni i Hercegovini, koje su predstavili svoje aktivnosti, a za ovaj Izvještaj. Za 2018. godinu Petnaest organizacija je dostavilo pokazatelje o visini uloženi sredstava, a u periodu 2019. godine 8 organizacija.

Pregled donatorskih organizacija i sredstava podrške romskim nevladinim organizacijama:

ORGANIZACIJA	IZNOS U KM	ORGANIZACIJA	IZNOS U KM
REF	305.067,35 KM	OAK	65.616,00 KM
OSCE	252.280,00 KM	CARE Internationals	37.715,95 KM
Vijeće Europe	176.024,70 KM	UNHCR	30.158,90 KM
CARITAS	161.100,00KM	Udruženje Zemlje Djece	9.920,00 KM
LEDA Zenica	115.332,98 KM	USAID	8.250,31 KM
Fond otvoreno društvo	113.650,00 KM	Kvinna till Kvinna	5.894,00 KM
Centar za psihološku pomoć	103.240,44 KM	UNICEF	3.000,00 KM
UKUPNNA FINANSIJSKA SREDSTVA: 1.387.250,63 KM			

Izvor podataka: MLJPI 2019. godina

ORGANIZACIJA	IZNOS U KM	ORGANIZACIJA	IZNOS U KM
UNHCR	245.534,00	Vermont Brčko distrikt BiH	133.000,00

Vijeće Europe /Romacted	293.128,75	Caritas Švicarske	66.542,02
OSCE	25.235,51	Care International Balkans	40.895,86
Asocijacija Leda	101.600,00	Otaharin	952.065,44
UKUPNA FINANSIJSKA SREDSTVA: 1.858.001,58			

Izvor podataka: MLJPI 2020. godina

Za period 2018. godina:

Prezentovana sredstva iz 2018. godine (Tabele 5.) navedene donatorske organizacije usmjerile su na realizaciju 52 projekta, čija realizacija teče tokom 2018. godine, a realizuju se u saradnji sa romskim nevladinim organizacijama prikazanim u tabeli koja slijedi, s tim da se sredstva prikazuju kumulativno, a odnose se u podršku u oblastima: rješavanje problema Roma bez dokumenata, izrada lokalnog akcionog plana za Rome, angažovanju Roma koordinatora/medijatora u najpogodniju instituciju na lokalnom nivou, mapiranje romskih potreba na nivou lokalnih zajednica, unapređenju zapošljivosti i zapošljavanju Roma, programima za osposobljavanje Roma za aktivno traženje posla i pokretanje vlastitog biznisa, poboljšanju uslova stanovanja romske populacije u BiH, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije, kao i oblastima unapređenju dostupnosti i kvaliteti obrazovanja romske populacije, te sudjelovanje u implementaciji IPA projekata.

Od ukupno 91 udruženje Roma koja su registrovana u Bosni i Hercegovini prikupljeni su podaci od 14 udruženja. Dostavljeni podaci pokazuju da su ova udruženja implementirala 52 različitih projekata na način da su bili korisnici sredstava MLJPI i sredstava međunarodnih organizacija navedenih u ovom Izvještaju, što uključuje i sredstva Evropske komisije, Vijeća Evrope i drugih donatora. Ovi pokazatelji prikazuju da je kapacitet većeg broja udruženja poboljšan, te da se u kontinuitetu stvara mogućnost za poboljšanje partnerstva sa romskim nevladinim organizacijama.

Sredstva po projektima romskih nevladinih organizacija za period realizacije 2018.

Redni broj	NAZIV UDRUŽENJA	BROJ PROJEKATA	UKUPAN IZNOS
1.	UR“ Euro Rom“ Tuzla	9	302.039,28 KM
2.	Kali Sara - RIC	5	223.426,00 KM
3.	CZPR „ Romalen“ Kakanj	10	213.847,98 KM
4.	UŽR „ Bolja Budućnost“ Tuzla	7	157.593,56 KM
5.	Savez NVO Roma RS	3	62.500,00 KM
6.	UR „ Romano Drom“ Tuzla	2	38.775,00 KM
7.	UR „ Đelem Đeelem“	4	33.600,00 KM
8.	ŽRM „ Uspjeh“	4	24.894,00 KM
9.	RIC Gradiška	2	19.500,00 KM
10.	UŽR „Romano Ternipe“Gradiška	2	9.000,00 KM
11.	UR „Gradiška“	3	8.490,00 kKM
12.	UG“ Sretni Rom“ Tuzla	1	7.200,00 KM

13.	Saeroma	1	2.000,00 KM
14.	UR „ Glas Roma“ Kalesija	4	5.800,00 KM
15.	NVO „ Rom“ Živinice		duplo Romano Drom
UKUPNO		57	1.100.175,82 KM

Izvor podataka: MLJPI 2019. godina

Pored romskih udruženja, značajno je napomenuti da postoji i nekoliko organizacija koje pružaju podršku integraciji Roma kao što je Udruženje za promociju obrazovanja Roma „Otaharin“ Bijeljina, koja je dostavila podatak o realizaciji devet projekata u ukupnoj vrijednosti od 65.288,73 KM, neuzimajući vrijednost projekata gdje je budžet bio integralan i nije mogao da se sabere.

Kada je u pitanju proces prikupljanja donatorskih sredstava, najveći dio sredstava osiguran je iz IPA-a programa Evropske unije. Osigurana sredstva usmjerena su na podršku realizacije aktivnosti na APR koji se odnosi na stambeno zbrinjavanje Roma. Drugi najveći donator je Švajcarski Caritas koji je takođe osigurao znatna finansijska sredstva za stambeno zbrinjavanje Roma.

Za period 2019. godina:

Prezentovana sredstva iz 2019. godine (Tabele 5.) navedene donatorske organizacije usmjerile su na realizaciju 15 projekata, čija realizacija teče tokom 2019. godine, a realizuju se u saradnji sa romskim nevladinim organizacijama prikazanim u tabeli koja slijedi, s tim da se sredstva prikazuju kumulativno, a odnose se u podršku u oblastima: rješavanje problema Roma bez dokumenata, izrada lokalnog akcionog plana za Rome, angažovanju Roma koordinatora/medijatora u najpogodniju instituciju na lokalnom nivou, mapiranju romskih potreba na nivou lokalnih zajednica, unapređenju zapošljivosti i zapošljavanju Roma, programima za osposobljavanje Roma za aktivno traženje posla i pokretanje vlastitog biznisa, poboljšanju uslova stanovanja romske populacije u BiH, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije, kao i oblastima unapređenju dostupnosti i kvaliteti obrazovanja romske populacije, te sudjelovanje u implementaciji IPA projekata.

Od ukupno 91 udruženje Roma koja su registrovana u BiH prikupljeni su podaci od 4 udruženja. Dostavljeni podaci pokazuju da su ova udruženja implementirala 18 različitih projekata na način da su bili korisnici sredstava MLJPI i sredstava međunarodnih organizacija navedenih u ovom Izvještaju, što uključuje i sredstva Evropske komisije, Vijeća Evrope i drugih donatora.

Redni broj	NAZIV UDRUŽENJA	BROJ PROJEKATA	UKUPAN IZNOS
1.	UR „ Euro Rom“ Tuzla	7	204.713,03 KM
2.	UR „ Zuralipe –Jačanje“ Vitez	6	54.400,21
3.	UŽR „ Bolja Budućnost“ Tuzla	4	52.388,49 KM
4.	UR „Brača Romi“ Sarajevo	1	1.000,00 KM
UKUPNO		18	312.501,73 KM

Izvor podataka: MLJPI 2020. godina

Program 3. Unapređenje regionalne i saradnje s međunarodnim organizacijama:

Predstavnici MLJPI redovno učestvuju na sastancima Ad hoc Committee of Experts on Roma and Traveller Issues (CAHROM) tijela Vijeća Evrope za pitanja Roma, tokom u 2018. godine su održana dva sastanka u Atina i Strazburu .

Kada je u pitanju regionalna saradnja, u 2018. godini održano je više regionalnih sastanaka u saradnji sa RCC - Roma Integration 2020 na kojem učestvuju sve zemlje Zapadnog Balkana i Turska. U sklopu projekta, Multycountry IPA projekta posvećenog integraciji Roma. Organizovno je četiri sastanka, koji su se odnosili na:

- Seminar o inkluziji Roma Europske komisije – kreiranje Operativnih zaključaka sa Seminara o inkluziji Roma (Sarajevo, 31. januar 2019. godine);
- Regional Workshop: *Addressing Discrimination and Anti-Gypsyism in the Western Balkans and Turkey* (Berlin, Germany 13.02.2018-14.02.2018.)
- The 1st Meeting of the *Working Group for Developing Regional Standards for Roma Responsible Budgeting* (Vienna, Austria 26.04.2018.)
- Regional Conference: *"Holistic Approach to Housing for Roma in the Enlargement Region"* (Bar, Montenegro -31.05.2018-01.06.2018.)
- The 2nd Meeting of the *Working Group for Developing Regional Standards for Roma Responsible Budgeting* (Bucharest, Romania -03.07.2018.)
- National Platform on Roma Integration in Bosnia and Herzegovina (Sarajevo, BiH - 28.09.2018 .)
- Regional Conference *"Economic (In)Dependence of Romani Women: Challenges and Early Causes"* (Belgrade, Serbia -31.10.2018.-01.11.2018.)
- The 3rd Meeting of the *Working Group for Developing Regional Standards for Roma Responsible Budgeting* (Rim - 08.11.2018.)
- *Third Task Force Meeting* (Skopje -04.12.2018.)
- Regional Conference *"Innovative Approaches to Employment of Roma"* Budapest - 10.12.2018. -11.12.2018.)

Rezultat održanih sastanaka je:

- razmjena iskustava o načinu implementacije politika za integraciju Roma,
- te prijedlog o nastavku dalje saradnje Roma zemalja Zapadnog Balkana i Turske.

Tokom 2018. godine održan je jedan sastanak Romske tematske grupe na temu zajedničke saradnje u daljoj implementaciji i monitoringu APR.

Program 4. Izrada lokalnih akcionih planova i provođenje na lokalnom nivou:

U ovom periodu je vršeno djelomično i povremeno ažuriranje podataka iz Baze podataka o potrebama Roma u sistemu ERP koji vodi MLJPI obzirom da su bazni podaci uneseni 2011. godine.

MLJPI je zatražilo podršku od strane Evropske komisije za provođenje mapiranja Roma i romskih potreba u Bosni i Hercegovini.

U cilju realizacije ovog programa u 2018. godini za realizaciju aktivnosti iz AP angažovano je iz sredstava MLJPI i sredstava drugih donatora ukupno 150 romskih medijatora, koji su pružili podršku romskim porodicama u zajednici u svrhu poboljšanja pristupačnosti zdravstvenoj zaštiti. Pored ove uloge, medijatori su pružali podršku i djeci uključenoj u obrazovni sistem, kao i djeci i porodicama čija djeca redovno ne pohađaju osnovno i predškolsko obrazovanje.

Kada je u pitanju napredak u procesu izrade i donošenja lokalnih akcionih planova za Rome od ukupno planiranih deset za 2018. godinu, uz pomoć međunarodnih, domaćih i romskih nevladinih organizacija devet lokalnih zajednica usvojilo je LAP-ove za Rome u slijedećim lokalnim zajednicama: Tuzla, Visoko, Prnjavor, Centar- Sarajevo, Donji Vakuf, Travnik, Bijeljina, Kakanj, Brčko distrikt BiH. U procesu izrade je trenutno sedam, jedan kantonalni, kao i dva lokalna akciona plana o obrazovnim potrebama Roma u Zeničko-dobojskom i Sarajevskom kantonu. U lobiranju i izradi lokalnih akcionih planova učestvovali su: Vijeće Europe, Caritas Švicarske, World Vision, Care International, OSCE, FoD, UG „Budi mi prijatelj“ Visoko, Kali Sara – RIC Sarajevo i Centar za podršku Roma „Romalen“ Kakanj.

Ocjena realizacije cilja 1. Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta za 2018. i 2019. godinu

U oblasti poboljšanja institucionalnih kapaciteta Roma u 2018. i 2019. godini, veći dio planiranih aktivnosti je realizovan naročito u smislu rada Odbora za Rome, kao i bolja i svestranija saradnja s romskim nevladinim sektorom. Za ove aktivnosti se izdvajaju finansijska sredstva iz budžeta MLJPI za 2018. i 2019. godinu i iste se realizuju u kontinuitetu.

Dobre rezultate u svom radu je postigao Odbor za Rome, koji je u 2018. i 2019. godini održao 13. sjednica i za čiji rad je utrošeno 9.449,13 KM. Takođe, velike aktivnosti i doprinos Odbor za Rome je dao i prilikom realizacije aktivnosti iz APR, kao i u postupku izrade ovog Izvještaja, te posebno kada je u pitanju promocija prava Roma.

Posebno ističemo aktivnosti Odbora za Rome prilikom obilježavanja značajnih datuma za romsku populaciju (08.04. Međunarodni dan Roma, 02.08. Međunarodni dan na sjećanje na romske žrtve holokausta, 05.11. Međunarodni dan Romskog jezika). Značajan kapacitet imaju i romski predstavnici u Vijeću nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine, Vijeću nacionalnih manjina Federacije Bosne i Hercegovine, Savjetu nacionalnih manjina Republike Srpske, kao i u dva kantonalna vijeća nacionalnih manjina u Sarajevskom i Unsko-sanskom kantonu.

U pogledu zapošljavanja Roma u institucijama Bosne i Hercegovine, trenutno radi 1 uposlenik romske nacionalnosti s VSS na određeno vrijeme, te je u narednom periodu potrebno razmotriti mogućnost zapošljavanja istog na neodređeno. U ovoj oblasti je potrebno i dalje raditi na zapošljavanju Roma u cilju podizanja romskih kapaciteta u predstavljanju i rješavanju problema ove nacionalne manjine. Za realizaciju implementacije aktivnosti iz APR, u okviru MLJPI je angažovano ukupno 5 uposlenika za šta je Ministarstvo utrošilo 120.000,00 KM, na godišnjem nivou.

Kao jedna od najznačajnijih aktivnosti u ovome strateškom cilju je izrada LAP-ova, gdje su takođe postignuti značajni rezultati, obzirom da je doneseno devet LAP-ova i da su u fazi izrade još devet, što predstavlja dobru osnovu da do kraja 2020. godine sve lokalne zajednice u kojima živi veći

broj Roma (30) izradi i donese vlastite planove i razmotri upošljavanje Roma.

Prcjena izvršenja ovog strateškog cilja je 95%

3.2. REALIZACIJA STRATEŠKOG CILJA 2. UNAPREĐENJE ZAPOŠLJIVOSTI I ZAPOŠLJAVANJA ROMA

Implementacija ovog strateškog cilja 2018. i 2019. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma realizuje se provođenjem dva programa:

Program 1. Programi za podsticanje zapošljavanja Roma;

Program 2. Program za obrazovanje, do(pre)kvalificiranje Roma s evidencije zavoda za zapošljavanje.

Sredstva za zapošljavanje Roma implementiraju se na osnovu potpisanih Memoranduma o razumijevanju prebacuju Federalnom zavodu za zapošljavanje, Zavodu za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodu za zapošljavanje Brčko distrikt BiH. Zavodi svake godine raspisuju javne pozive za odabir korisnika projekata zapošljavanja i samozapošljavanja Roma. Komisija koje formira zavod, u kojoj su i romski predstavnici Roma, donosi odluku o odabiru korisnika.

Prema APR za oblast zapošljavanja za 2018. godinu planirano je da se osigura 650.000,00 KM, s ciljem da se osigura zapošljavanje godišnje 157 Roma i osposobljavanje 424 zapošljivih Roma.

S obzirom na to, da su ova sredstva Odlukom Vijeća ministara BiH dodjeljena, a postala operativna nakon potpisivanja Memoranduma o razumijevanju i transvera na korisnike krajem 2018. godine, rok za njihovu implementaciju je 12 mjeseci od momenta transvera sredstava, a izvještaj potrebno dostaviti u roku 20 dana nakon toga. Prema tome u ovom Izvještaju će biti prikazana samo realizacija sredstava iz predhodnih godina gdje je najveći dio činilo sredstva iz 2017. godine.

Nakon implementacije dodijeljenih grant sredstava do 2017. godine je ostalo **neutrošeno 616.720.83 KM** koja su udružena sa sredstvima iz 2018. godine.

Tokom 2018. godine su se implementirala sredstva iz 2017. godine i započete su procedure dodjele grant sredstava iz 2018. godine. Po osnovu Odluke o raspodjeli i kriterijima za dodjelu grant sredstava za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, zdravstvene zaštite i stambenog zbrinjavanja za 2018. godinu također su dodijeljena nova sredstva u iznosu od 650.000,00 KM koja su raspoređena na slijedeći način:

-za zapošljavanje Roma u Federaciji Bosne i Hercegovine - 407.290,00 KM,

-za zapošljavanje Roma u Republici Srpske - 203.710,00 KM i

- za zapošljavanje Roma u Brčko diistriktu BiH - 39.000,00 KM s rokom utroška do kraja 2019 godine.

U skladu sa navedenim u 2018. godini za zapošljavanje i samozapošljavanje Roma na raspolaganju je bilo 1.266.720,83 KM.

Zavod za zapošljavanje Federaciji Bosne i Hercegovine za 2018. godinu imao je na raspolaganju 407.290,00 KM i u toku je rad Komisije na dodjelu istih za samozapošljavanje i zapošljavanje. Takođe, Zavod za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine na raspolaganju ima i do sada neutrošenih sredstava 616.720,83 KM iz predhodnih godina, koja će biti operativna nakon dobivanja saglasnosti Provedbene komisije. Nakon raspisanog Javnog poziva Zavodu su se prijavilo 33 Roma za samozapošljavanje, 38 pravnih lica čiji zahtjevi iznose ukupno 1.016.000,00 KM za zapošljavanje 151 pripadnika romske populacije koji se vode na evidenciji Zavod za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine .

Zavod za zapošljavanje Republike Srpske je od dodjeljenih 203.710,00 KM za zapošljavanje 33 Roma kod poslodavaca i 1 samozapošljavanje utrošio 203.000,00 KM , a ostatak od 710 KM su utrošeni za rad predstavnika Roma u Komisiji.

Zavod za zapošljavanje Brčko distrikt BiH je od dobivenih 39.000,00 KM za zapošljavanje 4 Roma na periodu od 24 mjeseca kod poslodavaca i sufinansirana 1 Romkinja za šta je ukupno utrošeno 57.000,00 KM. Razlika sredstava je obezbijedena od prenesenih sredstava iz predhodnih godina.

Sa budžetskog aspekta MLJPI je utrošilo i opravdalo planiranih 650.000,00 KM za zapošljavanje Roma za 2018. godine zaključivanjem Memoranduma o razumijevanju sa zavodima za zapošljavanje i transferom grant sredstava. S obzirom na potrebu poštivanja utvrđenih procedure implementacije te složene procedure plasiranja sredstava putem javnih poziva u kontinuitetu se nastavlja realizacija grantova iz 2018. godine sa krajnjim rokom utroška do kraja 2019. godine.

Početakom 2020. godine su zavodi za zapošljavanje uputili Ministarstvu zahtjev za produženje rokova za utrošak neutrošenih finansijskih sredstava (napuštanje posla od strane Roma, raskidi ugovora, niska kvalifikaciona struktura i sl.) za ove namjene i to:

- Zavod za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine.....287.198,31 KM,
- Zavod za zapošljavanje Republike Srpske.....230.597,30 KM i
- Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.....10.000,00 KM

Ocjena realizacije cilja 2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma za 2018. godinu

Stepen realizacije programa 1. i 2 iznosi 50%

Tokom 2018. nastavljena je u najvećem dijelu realizacija **Programa 1. koji se odnosi na podsticanje zapošljavanja Roma.**

Analiziramo li dostavljene odgovore zavoda za Program 1, postaje evidentno da se na državnom nivou izdvajaju sredstva za zapošljavanje i samozapošljavanje Roma, dok zavodi iz svojih sredstava do sada nisu izdvajali sredstva za ove namjene.

Generalno gledano, *Program 1.* nije adekvatno realizovan; jedina aktivnost koja se implementira u cijelosti jesu programi zapošljavanja i samozapošljavanja Roma, što se realizuje putem potpisanih memoranduma o razumijevanju između zavoda i MLJPI. Evidentno je da proces objave procedure zapošljavanja Roma u Federaciji Bosne i Hercegovine kasni, te kasni i realizacija utroška

dodijeljenih grant sredstava u predviđenom roku.

U skladu sa mjerama predviđenih APR nije bilo aktivnosti niti planiranih sredstava za realizaciju uključivanja Roma/Romkinja u programe javnih radova. Iako su zavodi za zapošljavanje, odnosno službe za zapošljavanje u Federaciji Bosne i Hercegovine, provodile programe javnih radova iako su ovi programi obuhvatili određeni broj lica romske nacionalnosti, nije vođena evidencija o broju lica romske nacionalnosti koji su ušli u ove programe.

Program 2. zavodi za zapošljavanje su naveli da nije bilo kreiranih kampanja u cilju poticanja Roma da se evidentiraju kao Romi, već se ova aktivnost provodi u sklopu redovnih aktivnosti. Određene kampanje vezane za ovaj program rađene su unutar romskih zajednica od strane romskih udruženja i medijatora, kao i radom drugih nevladinih organizacija. Evidentno je da Romi sa evidencije nisu završavali program do (pre) kvalifikacije za poznatog poslodavca kako je to bilo predviđeno akcionim planom.

U 2018. godini u Zavodu za zapošljavanje Republike Srpske 1 lica Romske nacionalnosti je podnijelo zahtjev za samozapošljavanje i prošlo obuku za pokretanje vlastitog posla.

3.3. REALIZACIJA STRATEŠKOG CILJA 3. POBOLJŠANJE USLOVA STANOVANJA ROMSKE POPULACIJE U BOSNI I HERCEGOVINI

Realizacije ovog Strateški cilja za 2018. i 2019. ispunjava se realizacijom tri programa:

Program 1. Legalizacija stambenih jedinica u neformalnim naseljima u kojima žive Romi;

Program 2. Izgradnja socijalnih stambenih jedinica za Rome (kolektivni/individualni objekti);

Program 3. Poboljšati stambene uslove u stambenim jedinicama u kojima žive Romi.

U skladu sa utvrđenim procentima za raspodjelu finansijskih sredstava ista su dodjeljena prema slijedećem:

- a) za stambeno zbrinjavanje Roma u lokalnim zajednicama Federacije BiH - 626.600,00 KM
- b) za stambeno zbrinjavanje Roma u lokalnim zajednicama Republike Srpske - 313.400,00 KM
- c) za stambeno zbrinjavanje Roma u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine - 60.000,00 KM

Prema APR za oblast poboljšanje uslova života romske populacije u Bosni i Hercegovine za četverogodišnji period planirano je 15.030.000 KM, s ciljem poboljšanja životnih uslova za 700 romskih porodica.

Tokom 2018. godine nastavkom realizacije neutrošenih sredstava iz prethodnih godina (2014.-2017.godine) **implementirano je ukupno 1.901.311,71 KM** od čega je:

1. MLJPI – 999.324 KM;
2. Lokalne zajednice – 479.346,44 KM;
3. Donatorska sredstva – 422.641,27 KM;

Od navedenih novčanih sredstava broj izgrađenih/ saniranih stambenih jedinica je 31, dok je broj korisnika infrastrukturnih projekata 341 porodica.

Sa budžetskog aspekta MLJPI je utrošilo i opravdalo planiranih 1.000.000 KM za stambeno zbrinjavanje Roma za 2018. godine usvajanjem Odluke o dodjeli sredstava granta za rješavanje problema Roma u oblasti stambenog zbrinjavanja u Bosni i Hercegovini, te potpisivanjem Ugovora o saradnji sa slijedećim lokalnim zajednicama:

Pregled lokalnih zajednica kojima su dodijeljena sredstva za stambeno zbrinjavanje Roma 2018.

Brčko Distrikt BiH

Red. broj	Podnosilac projektnog prijedloga	Naziv projektnog prijedloga	Dodijeljena sredstva
1.	Brčko Distrikt BiH	Poboljšanje stambenih uslova u stambenim jedinicama u kojima žive Romi na području Brčko Distrikta BiH	60.000,00 KM
	UKUPNO:		60.000,00 KM

Republika Srpska

Red. broj	Podnosilac projektnog prijedloga	Naziv projektnog prijedloga	Dodijeljena sredstva
1.	Grad Bijeljina	Stambeno zbrinjavanje Roma 2018-2019. u gradu Bijeljina	100.000,00 KM
2.	Općina Modriča	Unapređenje stambenih uslova u stambenim jedinicama u kojima žive Romi i izgradnja prateće komunalne infrastrukture u romskim naseljima na teritoriji općine Modriča	100.000,00 KM
3.	Općina Lopare	Asfaltiranje lokalnog puta u dijelu romskog naselja u MZ Lipovice	60.000,00 KM
4.	Općina Gradiška	START – Stambeno zbrinjavanje Romske populacije na području općine Gradiška	53.400,00 KM
	UKUPNO:		313.400,00 KM

Federacija Bosne i Hercegovine

Red. broj	Podnosilac projektnog prijedloga	Naziv	Dodijeljena sredstva
1.	Općina Kakanj / Caritas Švicarske	Stambeno zbrinjavanje Roma 2018-2019. u općini Kakanj	100.000,00 KM

2.	Grad Goražde	Izgradnja stambenih jedinica u individualnim stambenim objektima u svrhu stambenog zbrinjavanja romskih porodica koje žive na području Grada Goražda	100.000,00 KM
3.	Općina Stolac	Stambeno zbrinjavanje Roma 2018-2019. u općini Stolac	100.000,00 KM
4.	Općina Sapna	Stambeno zbrinjavanje Roma u općini Sapna	100.000,00 KM
5.	Općina Fojnica	Stambeno zbrinjavanje Roma u općini Fojnica	80.000,00 KM
6.	Općina Zavidovići	Sanacija i rekonstrukcija ulice IDC Asim Čamdžić	57.273,20 KM
7.	Općina Busovača	Izgradnja stambenih objekata za dvije porodice Roma u općini Busovača	49.500,00 KM
8.	Općina Kalesija	Asfaltiranje ulice u romskom naselju Olanovica u dužini od 200m	39.826,80 KM
UKUPNO:			626.600,00 KM

Izvor podataka: MLJPI 2018. godina

Obzirom da su ugovori o saradnji sa lokalnim zajednicama potpisani 05.10.2018. godine, te da su novčana sredstva prebačena početkom 2019. godine, imajući na umu složenost procesa implementacije koji uključuje i javne nabavke, završetak implementacije istih se očekuje u prvom kvartalu 2020. godine. U većini projekata utvrđen je rok za realizaciju u trajanju od 12 mjeseci od dana transfera novčanih sredstava. Nastavljena je realizacija projekata iz perioda 2014-2017. godina, čija je vrijednost ukupno 1.901.311,71 (31 porodica je imalo koristi od popravljenih ili novih stanova + 341 porodice su imale koristi od popravljenog infrastrukture KM, a čija se realizacija očekuje u narednom periodu.

Tokom 2019. godine nastavljeno je sa implementacijom projekata iz 2014. 2017 i 2018. godine. Implementirano je ukupno 1.746.740,45 od čega je:

1. MLJPI – 982.100,00 KM;
2. Lokalne zajednice – 417.609,29 KM;
3. Donatorska sredstva – 347.031,16 KM;

Od navedenih novčanih sredstava broj izgrađenih/ saniranih stambenih jedinica je 24, dok je 1205 stanovnika korisnika infrastrukturnih projekata (što je oko 241 porodica).

Ocjena realizacije cilja 3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini za 2018. i 2019. godinu

Iako je od strane MLJPI u Javnom pozivu ponuđeno lokalnim zajednicama podrška za pokretanje procesa legalizacije neformalnih romskih naselja 2018. godine, nije bila ni jedna aplikacija za Program 1, tako da ova mjera nije realizovana.

Programa 2. i Programa 3. realizuju se u potpunost. Prema APR za **2018. godinu** postavljeni cilj predviđao je da se poboljšaju uslovi života za 230 porodica, a postignuti rezultat je 372 porodica (31 porodica je imala koristi od popravljenih ili novih stanova a 341 porodice su imale koristi od popravljene infrastrukture).

Programa 2. i Programa 3. realizuju se u potpunost. Prema APR za 2019. godinu postavljeni cilj predviđao je da se poboljšaju uslovi života za 230 porodica, a postignuti rezultat je 264 porodica (24 porodice je imala koristi od popravljenih ili novih stanova a 241 porodice su imale koristi od popravljene infrastrukture).

Ukupan stepen realizacije strateškog cilja 3 je 67 % (obzirom da mjera Legalizacija stambenih jedinica u neformalnim naseljima u kojima žive Romi ne provodi uslijed nerješениh imobinsko-pravnih odnosa.

3.4. REALIZACIJA STRATEŠKOG CILJA 4. UNAPREĐENJE, DOSTUPNOST I KVALITET ZDRAVSTVENE ZAŠTITE PRIPADNIKA ROMSKE POPULACIJE

Strateški cilj 4. Unaprijeđenje dostupnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije u 2018. i 2019. ostvaruje se realizacijom četiri programa:

Program 1. Romski zdravstveni medijatori,

Program 2. Osiguranje dostupnosti zdravstvenoj zaštiti u Federaciji BiH,

Program 3. Preventivna zdravstvena zaštita

Program 4. Zdravstvena edukacija i informiranje.

U cilju realizacije unapređenja, dostupnosti i kvaliteta zdravstvenih usluga za romsku populaciju MLJPI ove aktivnosti realizuje putem Memoranduma o razumijevanju o implementaciju APR sa Zavodom za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, JZU Institutom za javno zdravstvo Republike Srpske i Javnom zdravstvenom ustanovom „Zdravstveni centar Brčko“ za Brčko distrikt BiH, koji su potpisani 05.10.2018. godine.

Sredstva za zdravstvenu zaštitu Roma u iznosu od 350.000,00 KM koliko je planirano za ovu oblast u 2018. godini su raspoređena i dodijeljena na sljedeći način:

- za zdravstvenu zaštitu Roma u Federacije Bosne i Hercegovine..... 219.310,00 KM
- za zdravstvenu zaštitu Roma u Republike Srpske .....109.690,00 KM
- za zdravstvenu zaštitu Roma u Brčko distrikt u BiH ..... 21.000,00 KM

Kada je u pitanju implementacija ovih sredstava, ukratko prezentujemo informacije o utrošku i o svrsi za koju su utrošena.

Program 1. Romski zdravstveni medijatori

U skladu s planiranim aktivnostima u APR romske nevladine organizacije svake godine educiraju potreban broj novih Roma medijatora za oblast zdravstvene zaštite i obrazovanja. Prethodno su definisani kriterija za izbor romskih medijatora u zdravstvu, kao i izbor i angažovanje romskih medijatora. Medijatori su obučeni i za pružanje informacija i pružanju pravne pomoći prilikom upisa Roma u matične evidencije. Osnovni kriterij za izbor Roma medijatora je da posjeduju obrazovanje najmanje SSS, te da budu prihvaćeni od strane romske zajednice iz koje dolaze. Bitno je istaći, da je povoljna i starosna struktura do sad evidentiranih medijatora, obzirom da je velika većina medijatora mlađa od 35 godina starosti. Prilikom izbora ranijih i novih 32 Romska medijatora, vodi se računa i o rodnoj ravnopravnosti, tako da je angažovan podjednak broj muškaraca i žena.

U 2018. godine za poslove zdravstvene zaštite obučeno je novih 32 zdravstvena medijatora, a u cijeli proces je uključeno preko 175 medijatora koji su ranije završili opće i posebne obuke. Finansiranje obuke novih zdravstvenih medijatora, vršeno je iz sredstava MLJPI.

Program 2. Osiguranje dostupnosti zdravstvenoj zaštiti u Federaciji BiH

Obzirom da se ovaj Program odnosi na aktivnosti koje se realizuju u Federaciji BiH prema prioritetu koji je postavio Federalni zavod za zdravstvenu zaštitu, raspoloživa sredstva usmjerena su na osiguranje pristupa neosiguranim osobama romske nacionalnosti na osnovu Javnog poziva koje je raspisalo nadležni Zavod. Na osnovu navedenog u 2018. godini je dobrovoljnim osiguranjem u Federaciji BiH bilo obuhvaćeno 151 Roma.

Program 3. Preventivna zdravstvena zaštita

Preventivni pregledi za specifična oboljenja (rak grlića materice, rak dojke i rak debelog crijeva, rak prostate). Kao jedna od osnovnih mjera u ovoj oblasti su preventivni pregledi romske populacije kako kod žena, tako i kod muškaraca i ovim aktivnostima je u 2018. obuhvaćeno 650 osoba u oba entiteta i Brčko distriktu BiH. Bitno je istaći, da je prilikom ovih pregleda otkriveno više pacijenata za koje je potrebno nastaviti intenzivan proces liječenja. Svi pregledi za romsku populaciju su bili organizovani i besplatni, a glavni nosioci aktivnosti su bili partneri zdravstvenih ustanova-romske nevladine organizacije. U Federaciji BiH, tri organizacije, u Republici Srpskoj pet organizacija i u Brčko distriktu jedna organizacija. Takođe, značajna aktivnost je provođena na imunizaciji djece, tako da je procentualno najveći odziv bio u Brčko distriktu BiH, naselje Prutače.

Nadzorom provođenja opštih i posebnih mjera za sprečavanje širenja zaraznih bolesti u romskim zajednicama obuhvaćen je veći broj romskih zajednica i Roma, obzirom da je bila evidentirana pojava šuge i drugih prenosivih zaranih bolesti, naročito u neformalnim romskim naseljima. Jedno od tipičnih naselja gdje je ova mjera uspješno realizovana su Prutače u Brčko distriktu BiH. Smatramo da zbog zdravstvenog stanja romske populacije, evidentiranih pojava zaraznih bolesti,

kao i dobrih rezultata postignutih realizacijom ove mjere u 2018. godini i u buduće intenzivnije treba pristupiti realizaciji ove mjere.

Program 4. Zdravstvena edukacija i informiranje

Ovaj Program obuhvatio je aktivnosti koje se odnose na: edukaciju o seksualnom i reproduktivnom zdravlju, edukaciju o općem zdravlju, zaraznim bolestima i bolestima ovisnosti i edukacije o načinu ostvarivanja zdravstvene zaštite

Ocjena realizacija cilja 4. Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije u 2018. godini

Stepen realizacije programa 1. u odnosu na plan je 100%, programa 2. je 30%, programa 3. je 90% i programa 4. je 100%, a ukupni presjek realizacije cilja 4. je 80%.

Tokom 2018. godini aktivnosti su vezane za edukaciju iz Programa 4. su izvršene u punom kapacitetu. Redovno se održavaju edukacije u romskim naseljima u prostorijama mjesnih zajednica, osnovnih škola ili drugim društvenim prostorijama. Pozivanja potrebnog broja Roma kao i aktivnosti zagovaranja potrebe za edukaciju vrše Romski zdravstveni medijatori koji također uz obučeno medicinsko osoblje učestvuju u samim edukacijama. Teme koje su obrađivane u direktnoj su vezi s aktivnostima iz Programa 4. Ono što je značajno da se na ovim sastancima neobrazovanim pripadnicima romske populacije daju informacije i o dostupnosti i načinu ostvarivanja zdravstvene zaštite. Primijećeno je, da veći broj osoba romske manjine ne koriste zdravstvene usluge koje su im na raspolaganju od vakcinisanja djece do preventivnih i hitnih pregleda intervencija. U narednom periodu je potrebno intenzivnije učesće romskog nevladinog sektora u promovisanju značaja provođenja i pristupa zdravstvene zaštite romske populacije u romskim naseljima, u cilju realizacije mjera iz AP2020 u potpunosti.

IV PODRŠKA EVROPSKE KOMISIJE U PROGRAMU UKLJUČIVANJA / INKLUZIJE ROMA U BiH

Evropska komisija je za podršku socijalnom uključenju ranjivih Romskih porodica putem obezbjeđenja stambenih jedinica kroz projekte IPA I i IPA II osigurala sredstva u iznosu od 9.779.150 KM. Projekat IPA I je završen 31.12.2015. godine, a projekat IPA II je završen u 2018. godine, od čega je ukupno izgrađeno/sanirano 289 stambenih jedinica.

Bosna i Hercegovina je kao država potencijalna kandidatkinja za članstvo u Evropsku uniju uspostavila bilateralne odnose sa Evropskom unijom (Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju). Izvještavanje, u kontekstu Evropskih integracija, podrazumijeva proces prikupljanja i obrade službenih informacija o napretku države u ispunjavanju kriterija za članstvo u EU, te njihovu prezentaciju Evropskoj komisiji. Izvještavanje je zadatak institucija i predstavlja obavezu države u procesu pristupanja u EU.

Tokom 2018. godine predstavnici MLJPI izvještavali su o napretku na slijedećim sastancima:

- sastanku Pododbora za inovacije, informaciono društvo i socijalnu politiku između Evropske unije i Bosne i Hercegovine
- sastanku Odbora za stabilizaciju i pridruživanje

MLJPI je u toku 2018. godine je pokrenulo aktivnosti sa ciljem mapiranja potreba ranjivih kategorija stanovništva sa akcentom na osobe sa invaliditetom i Rome.

Evropska komisija je u januaru 2018. godine, u saradnji sa MLJPI održala Seminar o inkluziji Roma u BiH na kojem je doneseno 34 operativnih zaključaka koje je potrebno realizovati u pet oblasti. MLJPI je iniciralo, pružalo stručnu pomoć i podršku i redovno pratilo implementaciju ovih Zaključaka i sredinom 2018. godine Evropskoj komisiji dostavilo Izvještaj o provođenju Operativnih zaključaka sa Seminara o inkluziji Roma u okviru kojeg je konstatovano da je od **planiranih 59 aktivnosti, svrstanih u 34 operativnih zaključaka, potpuno realizovano 36 aktivnosti, 15 djelomično, a za 8 aktivnosti je realizacija u toku odnosno još nisu realizovane.** Sve ove aktivnosti su praktično uključene u novi APR.

Pripremajući Izvještaj za 2018. godinu, u istom dajemo presjek realizacije Operativnih zaključaka sa Seminara o inkluziji Roma Evropske komisije na osnovu kojih je održan novi Seminar u januaru 2018. godine.

Informacija o realizaciji zaključaka je slijedeća:

- **Registracija građana** - Od planiranih 20 aktivnosti, 11 aktivnosti je potpuno realizovano, 7 djelomično ,a 2 nisu. Mjere koje nisu realizovane odnose se na harmonizaciju nadležnog zakonodavstva radi omogućavanja olakšane registracije svih građana u BiH i izmijene Zakon o ličnom imenu F BiH (čl.1) jer se odnosi samo na državljane F BiH.
- **Strukovno obrazovanje i zapošljavanje** - Od planiranih 8 aktivnosti, 2 aktivnosti su potpuno realizovane, 4 djelomično i 2 nisu realizovane. Mjere koje nisu realizovane odnose se na uspostavljanje integrisanog pristupa u zapošljavanju i uključivanje NVO i donatora u programe zapošljavanja radi fleksibilnosti u radu i inovativnosti.
- **Obrazovanje** - Od planirane 18 aktivnosti, 14 aktivnosti su potpuno realizovane, 3 djelomično i 1 nije realizovane. Mjere koje nisu nikako realizovane odnose se na osiguranje realizacije programa pripreme nastave za romsku djecu, iznaći mogućnost za besplatnu pripremu nastavu za upis u srednje škole i fakultete, te realizovati obrazovni program za odrasle u skladu sa potrebama tržišta rada.
- **Socijalna pitanja i zdravstvena zaštita** - Od planiranih 10 aktivnosti, 9 aktivnosti su potpuno realizovane i 1 nisu realizovane. Mjere koje nisu nikako realizovane odnose se na obezbijedenje sredstava za zdravstveno osiguranje djece uzrasta 7-15 godina izvan obrazovnog sistema
- **Stambeno zbrinjavanje** - Od planiranih 3 aktivnosti, 1 aktivnosti je djelimično realizovana i 2 nisu realizovane. Mjere koje nisu nikako realizovane odnose se na planove ili programe za integralni pristupa stambenom zbrinjavanju i zapošljavanju i procedure legalizacije neformalnih romskih naselja.

V PREPORUKE

U skladu sa prezentovanim informacijama MLJPI prema četiri strateška cilja predložena u okviru APR s ciljem poboljšanja njihove implementacije predlaže slijedeće:

PREPORUKE

Za monitoring

U odnosu na uočene nedostatke u praćenju realizacije utriška odobrenih finansijskih sredstava u narednom periodu je potrebno više aktivnosti usmjeriti na monitoring utroška dodijeljenih sredstava kako u kvalitativnom i kvantitativnom pogledu tako i dinamički. Potrebno je kontinuirano praćenje od strane monitoringa MLJPI kao i monitoring tima Odbora za Rome BiH.

Za Strateški cilj 1. POBOLJŠANJE POSTOJEĆIH INSTITUCIONALNIH KAPACITETA

U cilju još sadržajnije i kvalitetnije realizacije aktivnosti institucionalnih kapaciteta u narednom periodu, potrebno je u sklopu budžetskog planiranja kod svih institucija obezbijediti neophodna finansijska sredstva, kao i uložiti dodatne napore za zapošljavanje adekvatnog broja pripadnika romske nacionalnosti u institucijama BiH na svim nivoima.

Za Strateški cilj 2. UNAPREĐENJE ZAPOŠLJIVOSTI I ZAPOŠLJAVANJA ROMA

Zbog uočenog velikog kašnjenja u implementaciji sredstava za zapošljavanje Roma potrebno se decidno pridržavati rokova propisanih u potpisanim memorandumima, što se naročito odnosi na Federalni zavod za zapošljavanje BiH. Obzirom na iskazane potrebe o prezentiranju podataka o rodnoj ravnopravnosti u buduću će zavodi za zapošljavanje dostavljati podatke razvrstane i po ovom osnovu (muški i ženski).

Intenzivirati aktivnosti na provođenju mjere obuke i prekvalifikacije Roma..

Nadležni zavodi za zapošljavanje entiteta i BD BiH trebaju uključiti predstavnike lokalne zajednice u projekte zapošljavanja i samozapošljavanja i inicirati uključivanje Roma u izvođenje lokalnih javnih radova

Potrebno je inicirati vođenje evidencije o osobama romske nacionalnosti koje ulaze u programe edukacija s ciljem prikupljanja podataka o tačnom broju Roma/Romkinja koji su prošli edukacije.

Pri implementaciji programa samozapošljavanja u FBiH i BD BiH, korisnici bi obavezno trebali proći trening iz vođenja biznisa u organizaciji zavoda za zapošljavanje.

Također je potrebno provođenje obuku za posao za poznate poslodavce.

Za Strateški cilj 3. POBOLJŠANJE USLOVA STANOVANJA ROMSKE POPULACIJE U BOSNI I HERCEGOVINI

U cilju kvalitetne realizacije ove mjere u narednom periodu je potrebno insistirati da se građevinski radovi ne izvode u zimskom periodu, van građevinske sezone, obzirom da je evidentirano više stambenih objekata s nedostacima koji imaju uzrok u ovoj činjenici.

Predloženo je da se razmotri mogućnost produženja rokova implementacije stambenog zbrinjavanja na najmanje 18 mjeseci zbog složenih procedura Javnih nabavki koje produžuju rokova izvođenja građevinskih radova.

Obzirom da do sada nije realizovan niti jedan projekat u oblasti legalizacije objekata u neformalnim romskim naseljima, potrebno je u prethodnom postupku u saradnju s lokalnim zajednicama riješiti probleme nepostojanja prostornih i urbanističkih planova kao i rješavanja vrlo komplikovanih imovinsko-pravnih odnosa, takođe potrebno je izvršiti mapiranje neformalnih romskih naselja, što će biti učinjeno u saradnji sa Evropskom komisijom kroz projekat Mapiranja romskih potreba, kao i kroz projekat RCC – mapiranje neformalnih romskih naselja.

Za Strateški cilj 4. UNAPREĐENJE, DOSTUPNOST I KVALITET ZDRAVSTVENE ZAŠTITE PRIPADNIKA ROMSKE POPULACIJE

U cilju prevazilaženja uočenih nedostataka u realizaciji strateškog cilja Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije kao i radi poboljšanja stanja u narednom periodu potrebno je putem romskih zdravstvenih medijatora i radom u romskoj zajednici uticati na podizanje svijesti romskih porodica o značaju realizacija mjera zdravstvene zaštite.

U Federaciji BiH ponovo inicirati izmjenu zakonske regulative kako bi se svim pripadnicima romske nacionalnosti omogućio pristup redovnom medicinskoj zaštiti.

Putem obrazovnih institucija naročito radom u osnovnom obrazovanju djelovati na školsku romsku djecu da redovno posjećuju zdravstvene ustanove i da svojim djelovanjem u porodici utiču na podizanje svijesti o značaju korištenja zdravstvenih usluga, što direktno utiče na poboljšanje zdravlja pripadnika romske populacije

....

Polazeći od naprijed navedenog, predlaže se Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, da nakon razmatranja Izvještaja o provedbi Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma iz oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017 – 2020 i utroška grant sredstava za 2018. i 2019. godinu i donese slijedeći:

ZAKLJUČAK

- 1) Usvaja se Izvještaj o provedbi Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017-2020. godine i utroška grant sredstava za 2018. i 2019. godinu**